

РЕШЕНИЕ

№ 17688

гр. София, 30.10.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, 55 СЪСТАВ, в публично заседание на седемнадесети октомври през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: КАМЕЛИЯ ПЛ. КОЛЕВА

при участието на секретаря РОСИЦА М. ЛАШОВА
като разгледа докладваното от КАМЕЛИЯ ПЛ. КОЛЕВА Гражданско дело № 20231110103162 по описа за 2023 година

за да се произнесе, взе предвид следното:

Образувано е по предявен от „ОТП Лизинг“ ЕООД /с предишно наименование „Сожелиз-България“ ЕООД/ срещу З. П. Л. установителен иск по чл.422, ал.1 вр.чл.415, ал.1 ГПК вр. чл.538, ал.1 от *Търговския закон* (ТЗ) за установяване съществуване на вземане за сумата 7171.81 евро, дължима по запис на заповед, издаден от „Мегапонт БГ“ ЕООД в полза на „ищеца на 10.02.2017г., авалиран от ответника, предявен за плащане от ответника на 01.08.2021г., ведно със законната лихва от подаване на заявление по чл.417 ГПК – 06.10.2021г., до окончателното плащане.

Ищецът твърди, че на 10.02.2021г. в негова полза е издадена запис на заповед за сумата от 7171.81 евро от „Мегапонт БГ“ ЕООД, който се задължил за горепосочената сума, за което е подписал запис на заповед. Твърди, че записът на заповед е предявим в срок до 30 месеца от датата на издаването му. Сочи, че записът на заповед бил авалиран от ответника при същите условия, при които се задължил и издателят му. Релевира, че записът на заповед бил предявен на издателя на 14.09.2021г. и на авалиста – на 01.08.2021г., но плащане не последвало. Обосновава правния си интерес от предявяване на установителния иск с проведено заповедно производство и издадена в полза на „ОТП Лизинг“ ЕООД заповед за изпълнение въз основа на документ по чл.417 ГПК по ч.гр.д.№ 57602/2021г. на СРС, 55 състав, срещу която длъжникът своевременно е възразил. Извежда активната си правна легитимация с твърдение, че е носител на вземането. Представя доказателства и претендира разноси.

Ответникът прави възражение, че менителничният документ не е оформен и предявен

съгласно изискванията на Търговския закон, в частност не съдържа означение на лицето на което или по заповед на което да се плати; че ценната книга не е подписана от управителя на дружеството, което я прави нищожна; че не е предявена в срок и няма данни да е връчена на длъжника. Релевира възражение, че не дължи изпълнение, тъй като е настъпила погасителна давност, по силата на която за ищеца е настъпила преклузия да събере вземането си по съдебен ред, както и че предявеният иск е неоснователен по аргумент от чл. 514 ТЗ. При тези доводи моли предявеният иск да бъде отхвърлен. Претендира разноси. Прави искане ищецът да бъде задължен да представи всички намиращи се у него книжа по каузалната сделка, за обезпечението на която е издаден запис на заповед.

В срок ответникът е подал писмени бележки по спора, в които взима становище по релевираните три възражения от ответника.

Софийският районен съд, при преценка на материалите по делото, установи следното от **фактическа и правна страна:**

Претенцията за съществуващо вземане, основано на запис на заповед, предполага провеждане на пълно и главно доказване от страна на ищеца, че документът е редовен от външна страна, поради което материализира твърдяното право. Съгласно изискването на чл.535 ТЗ, за да породи правен ефект, записът на заповед следва да има минимално изискуемо съдържание, а именно: наименованието "запис на заповед" в текста на документа, безусловно обещание да се плати определена сума, падеж, място на плащане, името на лицето, на което или на заповедта на което трябва да се плати, дата и място на издаването и подпис на издателя. Липсата на който и да е реквизит влече нищожност на записа на заповед, освен ако непълнотата би могла да се замести от презумпциите, посочени в чл.536 ТЗ.

По делото е представен документ, наименуван запис на заповед, с посочена дата на издаване 10.02.2017г., оригиналът на който е приложен към заповедното дело. Документът е с издател „Мегапонт БГ“ ЕООД и поемател „Сожелиз България“ ЕООД /към момента с фирмено наименование „ОТП Лизинг“ ЕООД и съдържа безусловно изявление, че издателят се задължава за сумата от 50231.17 евро по отношение на поемателя. Посочено е, че сумата е платима на предявяване, което поемателят следва да извърши в срок до тридесет месеца от издаване на мениителничния ефект, като е отразено и мястото на изпълнение. Видно от представения оригинал, документът е подписан в качеството на авалист от ответницата З. П. Л., като подписите им не са били оспорени в производството. В документа е положен подпис от лице, което се твърди да представлява юридическото лице-издател на ценната книга. Въз основа на този документ се претендира от ищеца процесното вземане от 7171.81 евро, представляващо част от вземането по записа на заповед. Записът на заповед съдържа всички необходими реквизити и не страда от порок, водещ до нищожност на ефекта, поради което релевираните възражения не се споделят.

Ето защо, съдът счита, че същият е редовен от външна страна и материализира посоченото в него вземане.

Спорен е въпроса относно предявяването на записа на заповед, дали приносителят е загубил правата си срещу авалиста съгласно чл. 514 ТЗ и дали вземането му е погасено по давност.

От съдържанието на записа на заповед е видно, че сумата е платима на предявяване, което поемателят следва да извърши в срок до тридесет месеца от издаване на менителничния ефект. В този случай, за да е налице подлежащо на изпълнение вземане, т. е. изискуемо вземане, е необходимо записът на заповед да е бил предявен за плащане, което е извършено с връчване на нотариалните покани. В Тълкувателно решение № 1/2004 г. на ОСТК на ВКС, т. 3 изрично е посочено, че по своята правна същност предявяването на записа на заповед за плащане представлява покана за изпълнение на менителничното задължение и може да има значение на предпоставка за поставянето на длъжника в забава (но не за съществуването на задължението по записа на заповед); на условие за запазване правата срещу регресно отговорните лица - джирантите и техните авалисти (чл. 514, ал. 1, т. 1 вр. чл. 537 ТЗ) или на начин за определяне падежа на менителничното задължение, когато падежът е определен съобразно чл. 486, ал. 1, т. 1 и т. 2 вр. чл. 537 ТЗ - на предявяване или на определен срок след предявяването. Когато падежът на задължението е обвързан с предявяването на ценната книга, то обуславя настъпването на изискуемостта на задължението.

Казано по друг начин, предявяването за плащане се явява предпоставка само за поставянето на длъжника в забава и представлява необходимото съдействие от кредитора за изпълнение на задължението. Непредявяването на записа на заповед за плащане в срок води до загубване на правата по него по отношение на регресно отговорните лица-джирантите и техните авалисти, но това не се отнася за издателя на записа на заповед и неговия авалист. Издателят по записа на заповед е задължен по същия начин, както платецът по менителницата - чл. 538, ал. 1 ТЗ, а на основание чл. 485 ТЗ поръчителят отговаря както лицето, за което е поръчителствал. Разпоредбите за менителницата се прилагат за записа на заповед съответно, доколкото са съвместими с естеството му - чл. 537 ТЗ, поради което при пропускане на срока за предявяването му, по силата на чл. 514, ал. 1 ТЗ поемателят не губи правата си спрямо издателя на записа на заповед и неговите авалисти.

От приложената нотариална покана, която представлява допустим способ за предявяване, съгл. приетото в т. 3 от ТР № 1/2005 г., по тълк. д. № 1/2004 г. на ВКС. /л. 13-14/, се установява, че записа на заповед е предявен на издателя на 14.09.2021г., а на ответника – авалист по записа на заповед - на 01.08.2021г., т.е. преди подаване на заявлението по чл. 417 ГПК на 06.10.2021г., което прекъсва давността, и след изтичане на предвидения за това срок от тридесет месеца, който изтича на 02.08.2019г.

При тези доказателства този съдебен състав намира, че с получаването лично на нотариалните покани от издателя и на авалиста, доводите на З. П. Л. за ненастъпила изискуемост на задължението, поради липсата на предявяването на ефекта, са неоснователни.

След изтичането на 30 месечния срок, т.е. от 03.08.2019г., е започнал да тече

тригодишният давностен срок по чл. 531, ал. 1 ТЗ. С подаване на заявлението за издаване заповед за изпълнение на 06.10.2021г. давностният срок е прекъснат, поради което вземането не се явява погасено по давност.

Записът на заповед по законова дефиниция е абстрактна сделка като за действителността му не е необходимо в съдържанието му да бъде изрично посочено основанията за издаването му. Не е необходимо и абстрактната сделка да бъде съпътствана от каузални отношения между страните. Право на защита на ответника е по предявен иск по чл. 535 ТЗ да въведе конкретни възражения за наличието на съпътстващи ефекта каузални отношения, за обезпечаване изпълнението на които е издаден процесният запис на заповед. Единствено при наличие на конкретни относителни менителнични възражения от ответника и доказаност на връзката между записа на заповед и сочените каузални отношения, кръгът на спорните и подлежащите на доказване факти във връзка с чл. 154 ГПК се разширява и в него се включват фактите по възникване на каузалното правоотношение, обстоятелствата около същото и погасяването му. В горния смисъл е и даденото със задължителната практика на ВКС тълкуване на процесуалната норма на чл. 154 ГПК по решение 149/05.11.2010 г. по т.д. 49/2010 г., Т.К., I ТО на ВКС, определение 246/05.04.2012 г. по т.д. 561/2012 г., Т.К. II ТО на ВКС, решение 5/02.02.2012 г. по т.д. 75/2011 г., ТК, I ТО на ВКС, решение 121 от 01.07.2009 г. по т.д. 55/2009 г., Т.К., II ТО на ВКС, и др. Последователно и безпротиворечиво се приема, че отговорността на авалиста е самостоятелна спрямо тази на издателя и личните /относителни/ възражения на последния, основани на каузалното правоотношение, което се обезпечава от издадения ефект, авалистът не може да противопоставя, освен ако сам не е страна по това правоотношение, или в хипотеза на недобросъвестност при придобиване на ефекта и злоупотреба с право /в този смисъл Решение № 17/21.04.2011 г. по т. д. № 213/10 г. на ВКС, ТК, II т. о., Решение № 120 по т. д. № 988/2009 г. на ВКС, ТК, II т. о., Решение № 21 по т. д. № 1091/2010 г. на ВКС, ТК, II т. о., Решение № 26 по т. д. № 1027/2013 г. на ВКС, ТК, II т. о./.

В настоящото производство конкретни възражения за наличие на каузална сделка не са въведени, но в отговора на исковата молба е заявено доказателствено искане за представяне на всички документи по каузалната сделка. С определението си по чл. 140, ал. 3 ГПК съдът е указал на ответника да уточни искането си, както и да заяви дали записа на заповед обезпечава каузална сделка, ако да – да я индивидуализира. В изпълнение на указанията е постъпила молба от ответницата, в която сочи, че вземането по записа на заповед не обезпечава задължения по друг договор. При това уточнение и липсата на данни дали авалиста е страна по каузалната сделка, за съда не е съществувало задължение да изследва наличието на каузално правоотношение.

По изложените по-горе мотиви и при липса на доказателства, включително отбелязване в самия запис на заповед, а също и на доводи, че вземането е платено, предявеният иск следва да се уважи изцяло.

По разностите

При този изход на спора по делото право на разноси има ищеца, доколкото предявеният иск се уважава изцяло.

Направените от ищеца разноси възлизат на 3155.98 лева, от които 880.54 лева по ч.гр.д. № 57602/2021г. на СРС, 55 състав, и 2275.44 лева, от които 280.54 лева държавна такса, 1994.90 лева реално заплатено адвокатско възнаграждение, което с оглед цената на иска не се явява прекомерно.

Мотивиран от гореизложеното, Софийският районен съд, Второ гражданско отделение, 55^{-ти} състав,

РЕШИ:

ПРИЗНАВА ЗА УСТАНОВЕНО, на основание чл.422, ал.1 вр.чл.415, ал.1 ГПК вр.538, ал. 1 ТЗ, че З. П. Л., ЕГН *****, с адрес: гр.София, ж.к. „Люлин“, ..., в качеството си на авалист дължи на „ОТП Лизинг“ ЕООД /с предишно наименование „Сожелиз-България“ ЕООД/, ЕИК ..., със седалище и адрес на управление гр. София, бул. „АлександърСтамболийски“ сумата **7171.81 евро** – част от главница по запис на заповед от 10.02.2017г. в общ размер на 50231.17 евро, с издател „Мегапонт БГ“ ЕООД, предявен за плащане на издателя на 14.09.2021г. и на авалиста на 01.08.2021г., по който запис ответника е авалист, ведно със законната лихва от 06.10.2021г. до окончателното плащане, за която сума е издадена заповед за изпълнение по чл.417 ГПК по ч.гр.д.№ 57602/2021г. на СРС, 55 състав.

ОСЪЖДА, на основание чл.78, ал.1 ГПК, З. П. Л., ЕГН *****, да заплати на „ОТП Лизинг“ ЕООД /с предишно наименование „Сожелиз-България“ ЕООД/, ЕИК ..., сумата **3155.98 лева** - разноси по делото, от които 880.54 лева по ч.гр.д.№ 57602/2021г. на СРС, 55 състав, и 2275.44 лева – в настоящото производство.

УКАЗВА на ответника, че вземането може да бъде платено по следната банкова сметка на ищеца: IBAN: BG 11 STSA 9300 1527 1255 03.

РЕШЕНИЕТО подлежи на обжалване пред Софийския градски съд с въззивна жалба в двуседмичен срок от съобщаването му на страните.

ПРЕПИС от решението да се връчи на страните.

Съдия при Софийски районен съд: _____